

DET KGL. NORSKE VIDENSKABERS SELSKAB, MUSEET

rappport

ZOOLOGISK SERIE 1977-10

Ornitologiske registreringer
i Brekkvatnet og Eidsvatnet,
Bjugn kommune, Sør-Trøndelag

Reidar Hindrum

Odd Rygh

Universitetet i Trondheim

ORNITOLOGISKE REGISTRERINGER
I BREKKVATNET OG EIDSVATNET,
BJUGN KOMMUNE, SØR-TRØNDELAG

av

Reidar Hindrum
Odd Rygh

Undersøkelsen er utført etter
oppdrag fra Sør-Trøndelag fylke
og Miljøverndepartementet.

Universitetet i Trondheim
Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab, Museet
Trondheim, mai 1977

ISBN 82-7126-144-4

REFERAT

Norsk Ornitologisk Forening avdeling Sør-Trøndelag ved Hindrum, R. og Rygh, O. 1976. Ornitologiske registreringer i Brekkvatnet og Eidsvatnet, Bjugn kommune, Sør-Trøndelag. *K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport Zool. Ser. 1977-10*

Rapporten gir en oversikt over ornitologiske undersøkelser i Eidsvatnet og Brekkvatnet som bygger på 13 observasjonsdager i 1976 spredt over den perioden vatna er isfrie (april - november), 2 dager i 1975 og 2 dager i 1974. Dessuten inngår alle tilgjengelige ornitologiske data i perioden 1971-76. Den gir også en områdebeskrivelse som omfatter kort om topografi, vegetasjon og tekniske inngrep.

Det blir lagt vekt på hvilke funksjoner områdene har for fuglelivet på ulike tider av året. Det er observert 81 arter i Eidsvatnet og 84 arter i Brekkvatnet.

Det blir dokumentert hvilke verdier Eidsvatnet og Brekkvatnet har som fuglelokaliteter. Ut fra det materialet som er fremkommet ved undersøkelserne, bør vern mot inngrep som kan forandre den tilstand vatna er i i dag prioriteres høyt.

Reidar Hindrum, Universitetet i Trondheim, Zoologisk institutt, Bernh. Getz gt. 6, 7000 Trondheim.

Odd Rygh, Universitetet i Trondheim, Zoologisk institutt, Bernh. Getz gt. 6, 7000 Trondheim.

INNHOOLD

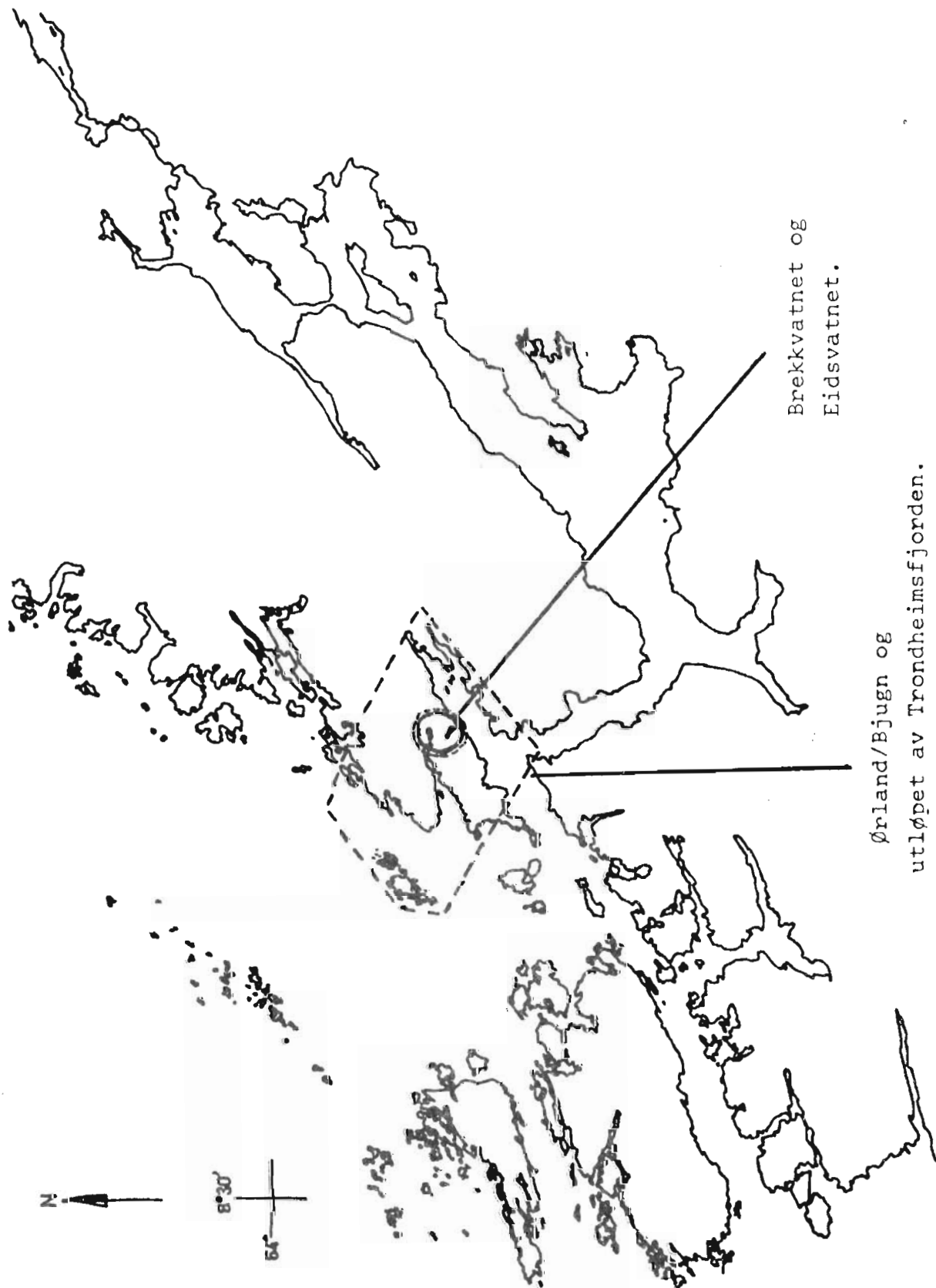
REFERAT	
INNLEDNING	5
BREKKVATNET	
<u>Beskrivelse av området</u>	7
Topografi, vegetasjon m.m.	7
Inngrep	9
<u>Artsliste over fuglefaunaen i Brekkvatnet</u>	10
Kommentar til artslista	13
<u>Sammenfatning av fuglelivet i og ved Brekkvatnet</u>	18
Vårtrekk	18
Høsttrekk	18
Hekking	19
Streif/myting/furasjering	19
EIDSVATNET	
<u>Beskrivelse av området</u>	23
Topografi, vegetasjon m.m.	23
Inngrep	25
<u>Artsliste over fuglefaunaen i Eidsvatnet</u>	26
Kommentar til artslista	29
<u>Sammenfatning av fuglelivet i og ved Eidsvatnet</u>	35
Vårtrekk	35
Høsttrekk	36
Hekking	36
Streif/myting/furasjering m.m.	37
KONKLUSJON	46
LITTERATUR	48

INNLEDNING

Eidsvatnet og Brekkvatnet har blant flere ornitologer i den senere tid vært kjent som et interessant område i ornitologisk sammenheng (Suul 1974). Da Våtmarksåret 1976 blant annet hadde som oppgave å få igang arbeid som kan gi oss en bedre oversikt over hvilke våtmarksområder vi har og de kvaliteter de inneholder, var det derfor naturlig at N.O.F. avd. Sør-Trøndelag tok del i dette arbeidet ved å få igang ornitologiske undersøkelser i disse vatna. Opplegget for undersøkelsene i 1976 og feltarbeidet er utført av Reidar Hindrum og Odd Rygh.

Materialet rapporten bygger på skriver seg hovedsakelig fra feltarbeidet i 1976. Besøk ble gjort følgende datoer: 25/4, 11/5, 6/6, 16-17/6, 5/7, 26/7, 9/8, 27/8, 11/9, 25/9, 14/10, 23/10 og 18/11 (siste dato var vatna islagt). Ellers bygger den på endel tidligere notater fra Reidar Hindrum, Odd Rygh, Jan Sand og Jon Suul. Andre som har bidratt med opplysninger er R. Dahlby, H.J. Lysø, J. Rabben og R. Smedseng. Assistanse under feltarbeidet er dessuten utført av Hans J. Berge, Stokkøy og Kåre Lorås, Rissa.

Bearbeidelsen av materialet og skriving av rapporten er utført av Reidar Hindrum og Odd Rygh. Figurene er tegnet av Reidar Hindrum og Odd Rygh.

Figur 1: Geografisk beliggenhet.

BREKKVATNET

Beskrivelse av området.

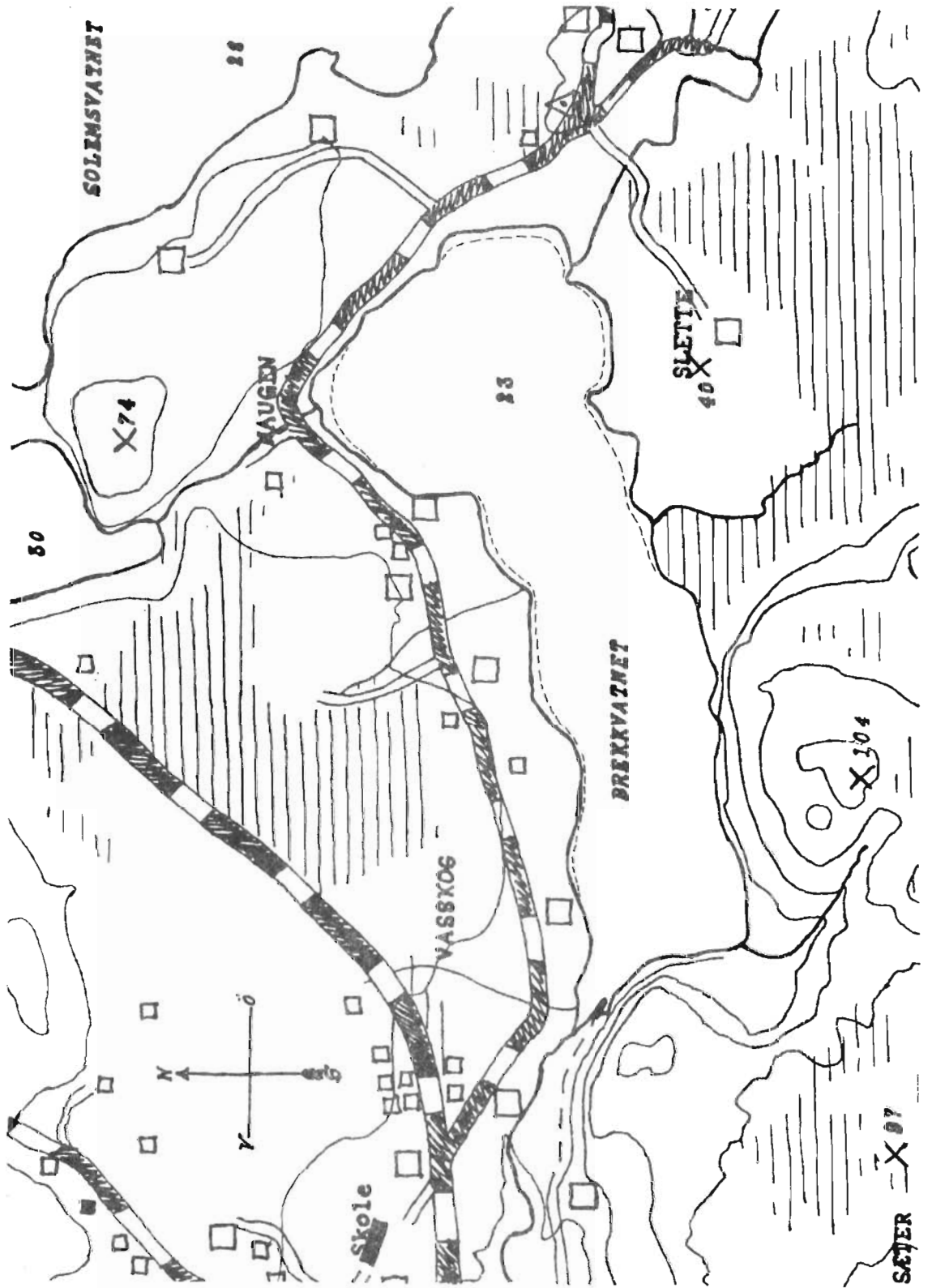
Brekkvatnet ligger i Bjugn kommune, Sør-Trøndelag, ca. 1 km øst for Botngård sentrum. UTM-koordinatene er: 32VNR415710 omtrent midt på vatnet i den topografiske 1:50 000-serien.

Topografi, vegetasjon m.m.

Vatnet ligger 23 m.o.h., er ca. 1,3 km langt og er på det bredeste ca. 500 m. Det strekker seg i retning øst-vest. Selve vatnet er ca. 470 daa. Vatnet er forholdsvis grunt, men i den vestlige delen finnes noen dypere områder.

Terrenget på nordsiden og den østlige delen av sørsiden består for det meste av dyrkamark. En flekk dyrkamark finnes også i det sørvestlige hjørnet av vatnet, ellers er terrenget i den vestlige delen av sørsiden og i vestenden bratt med glissen furuskog og tildels direkte brattheng. Midt på sørsiden strekker det seg et myrparti helt ned til vatnet. I det nordøstlige hjørnet finnes en høyvokst furuskog og i det sørøstlige hjørnet er det utviklet et lite parti med løvskog/furuskog/myr langs et bekkeutløp. Langs vatnet er det ofte et meget smalt belte med løvskog (or, vier), men dette mangler flere steder. Et takrørbelte av variabel bredde finnes rundt det meste av de grunne delene av vatnet; dette er på langt nær så høyvokst og tett som i Eidsvatnet. Det mangler dessuten flere steder. Mellom takrørsonen og kantskogen, evt. dyrkamark eller myr, er det som regel et område med en slags strandeng bestående av starrarter, siv, evjesoleie m.m. Dette strandengbeltet blir særlig på sørsiden nedbeitet av husdyr. I det nordøstlige hjørnet er det dessuten et område med nøkkerose utenfor takrørsonen.

Flere mindre bekker/grøfter renner ut i vatnet; i det sørøstlige hjørnet forøvrig en forholdsvis stor bekk. Fra vestenden renner en bekk ut til Bjugn fjorden.

Figur 2. Brekkvatnet. Målestokk ca. 1:10000.
----- takrørbelte.

Inngrep.

I likhet med Eidsvatnet er nok også Brekkvatnet påvirket av næringsstoffer fra jordbruk, kloakk etc. Vatnet har dessuten tidligere vært oppdemt ved hjelp av en demning i vestenden. Det er sannsynligvis dette som er årsaken til at det har utviklet seg en såpass bred sone med strandeng rundt store deler av vatnet.

ARTSLISTE OVER FUGLEFAUNAEN I BREKKVATNET

Tegnforklaring:

+ : sjelden, sporadisk

++ : regelmessig, men fåtallig

+++ : tallrik

R : påvist hekkende ved reirfunn eller nettopp utføyne unger

r : antatt hekkende eller adferd som tyder på hekking

T : trekkgjest

S : streif

X : se kommentar til artslista.

Gråhegre, <i>Ardea cinerea</i>	X S ++
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	X R +++
Grågås, <i>Anser anser</i>	X T +
Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i>	X T +++
Dvergsvane, <i>Cygnus bewickii</i>	X T +
Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>	X S +
Stokkand, <i>Anas platyrhynchos</i>	X RT +++
Krikkand, <i>Anas crecca</i>	X T +++
Brunnakke, <i>Anas penelope</i>	X T +++
Skjeand, <i>Anas clypeata</i>	X T +(+)
Taffeland, <i>Aythya ferina</i>	X T +
Toppand, <i>Aythya fuligula</i>	X ST +++
Bergand, <i>Aythya marila</i>	X T ++
Kvinand, <i>Bucephala clangula</i>	X T +++
Siland, <i>Mergus serrator</i>	X T +
Hønehauk, <i>Acciper gentilis</i>	X S +
Orrfugl, <i>Lyrurus tetrix</i>	X S +
Trane, <i>Grus grus</i>	X T +
Sothøne, <i>Fulica atra</i>	X T +
Tjeld, <i>Haematopus ostralegus</i>	X rT ++(+)
Sandlo, <i>Charadrius hiaticula</i>	X S +
Heilo, <i>Pluvialis apricaria</i>	X rS +(+)
Vipe, <i>Vanellus vanellus</i>	X RT +++
Brushane, <i>Philomachus pugnax</i>	X T +

Sotsnipe, <i>Tringa erythropus</i>	X T +
Rødstilk, <i>Tringa totanus</i>	X r ++
Gluttsnipe, <i>Tringa nebularia</i>	X T +(+)
Strandsnipe, <i>Tringa hypoleucos</i>	X ST ++
Storspove, <i>Numenius arquata</i>	X rT ++
Småspove, <i>Numenius phaeopus</i>	X T +
Rugde, <i>Scolopax rusticola</i>	X r +(+)
Enkeltbekkasin, <i>Gallinago gallinago</i>	X rT +++
Kvartbekkasin, <i>Lymnocyptes minimus</i>	X T +(+)
Hettemåke, <i>Larus ridibundus</i>	X S +
Sildemåke, <i>Larus fuscus</i>	X S ++
Gråmåke, <i>Larus argentatus</i>	X S +++
Svartbak, <i>Larus marinus</i>	X S ++
Fiskemåke, <i>Larus canus</i>	X RS +++
Makrellterne, <i>Sterna hirundo</i>	X ST +++
Ringdue, <i>Columba palumbus</i>	r ++
Grønnspekk/gråspekk <i>Picus sp.</i>	X S +
Sandsvale, <i>Riparia riparia</i>	X S ++
Låvesvale, <i>Hirundo rustica</i>	X r +++
Taksvale, <i>Delichon urbica</i>	X r ++
Sanglerke, <i>Alauda arvensis</i>	r +++
Trepiplerke, <i>Anthus trivialis</i>	r +(+)
Heipiplerke, <i>Anthus pratensis</i>	X T ++(+)
Linerle, <i>Motacilla alba</i>	r +++
Stær, <i>Sturnus vulgaris</i>	RT +++
Skjære, <i>Pica pica</i>	R +++
Kråke, <i>Corvus corone</i>	R +++
Ravn, <i>Corvus corax</i>	X RS ++
Fossefall, <i>Cinclus cinclus</i>	X S +
Gjerdsmett, <i>Troglodytes troglodytes</i>	r ++
Jernspurv, <i>Prunella modularis</i>	r ++
Gulsanger, <i>Hippolais icterina</i>	X r +
Tornsanger, <i>Sylvia communis</i>	r ++
Møiler, <i>Sylvia curruca</i>	X r +
Løvsanger, <i>Phylloscopus trochilus</i>	r +++
Gransanger, <i>Phylloscopus collybita</i>	r +++
Hagefluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i>	R +(+)

Grå fluesnapper, <i>Muscicapa striata</i>	X r +
Buskskvett, <i>Saxicola rubetra</i>	r ++
Steinskvett, <i>Oenanthe oenanthe</i>	X T +
Rødstjert, <i>Phoenicurus phoenicurus</i>	X r ++(+)
Rødstrupe, <i>Erithacus rubecula</i>	r ++
Blåstrupe, <i>Luscinia svecica</i>	X T +
Gråtrost, <i>Turdus pilaris</i>	RT +++
Svarttrost, <i>Turdus merula</i>	r +++
Rødvingetrost, <i>Turdus iliacus</i>	rT +++
Måltrost, <i>Turdus philomelos</i>	r ++
Løvmeis, <i>Parus palustris</i>	R ++(+)
Granmeis, <i>Parus montanus</i>	r ++
Kjøttmeis, <i>Parus major</i>	r ++
Gråspurv, <i>Passer domesticus</i>	r +++
Bokfink, <i>Fringilla coelebs</i>	RT +++
Bjørkefink, <i>Fringilla montifringilla</i>	rT +++
Grønnsisik, <i>Carduelis spinus</i>	T ++(+)
Bergirisk, <i>Acanthis flavirostris</i>	RT +++
Gråsisik, <i>Acanthis flammea</i>	ST +++
Dompap, <i>Pyrrhula pyrrhula</i>	S ++(+)
Gulspurv, <i>Emberiza cintrinella</i>	r +++
Sivspurv, <i>Emberiza schoenicus</i>	X r +++
Lappspurv, <i>Calcarius lapponicus</i>	X T +

Lista omfatter ialt 84 arter; derav er 80 registrert under undersøkelsene i 1976.

Navngivingen i artslista er i overensstemmelse med de siste retningslinjer fra Norsk navne- og sjeldenhetskomite for fugler (NNSK) (Ree 1976). Følgende arter i lista har forandret navn:

- Gråhegre tidligere hegre
- Sanglerke tidligere lerke
- Hagefluesnapper tidligere svart-kvit fluesnapper

Kommentarer til artslista.

Gråhegre

Regelmessig streif i området, oftest 1-3 ind. tilsammen.

Canadagås

Utsatt. 3 par hekket i 1976 men bare 2 av disse fikk ut unger; henholdsvis 5 og 3. I tillegg til de 3 parene holdt enda 3 ind. til her hele sommeren.

Grågås

9 ind. over vatnet 25/4-1976.

Sangsvane

Regelmessig i trekketidene; max. 11 ind. 23/10-1976.

Dvergsvane

1 voksenfugl 23/10-1976. 1 ind. skal dessuten være sett over Botngård ca. 14 dager senere (H.J. Lysø).

Gravand

1 ♂ 7/5-1975 (J. Suul) og 1 ind. 11/5-1976.

Stokkand

Vanlig hele året så lenge vatnet er åpent og hekker årlig. Min. 2 kull i 1976. På trekket opptil 40-50 ind.

Krikkand

Regelmessig trekkgjest; max. ca. 20 ind. 25/9-1976.

Brunnakke

Vanlig på høsttrekk; max. 70 ind. 13/9-1974 (J. Suul).

Skjeand

Muligens regelmessig, men sparsomt, på vårtrekk: 1 ♂ 4/5-1975, 2 ♂♂ + 1 ♀ 11/5-1976. Dessuten 1 ♀-farget ind. 17/8-1974 (J. Suul).

Taffeland

1 par i tiden 14-24/10-1976.

Toppand

Regelmessig trekkgjest; max. 15 ind. 11/5-1976. Dessuten 11 ♂♂ 17/6-1976 (H. J. Berge).

Bergand

Ser ut til å opptre regelmessig på høsttrekk i antall opptil ca. 10 ind.

Kvinand

Vanlig trekkgjest; max. 25 ind. 25/4-1976.

Siland

1 ♀ 15/9-1975 (J. Suul), 2 ind. 11/5-1976.

Høsehauk

1 ind. 25/4-1976.

Orrfugl

1 ♂ 14/10-1976.

Trane

1 ind. 11/5-1976.

Sothøne

1 ind. 7/5-1975 (J. Suul), 1 ind. 25/9-1976.

Tjeld

Sparsomt, men regelmessig i sommerhalvåret og hekker trolig på dyrkamarka omkring vatnet. Flokk på 20-25 ind. 11/5-1976.

Sandlo

4 ind. 16/6-1976.

Heilo

1 ind. 6/6-1976. Hekker trolig på knausene på sørsiden av vatnet; 1-2 ind. varslet her 16/6-1976.

Vipe

Enkelte par hekker i området. Mindre flokker på 10-20 ind. ses dessuten i sommerhalvåret. En flokk på ca. 55 ind. ble observert 9/8-1976.

Brushane

9 ind. 17/8-1974 (J. Suul).

Sotsnipe

1 ind. 11/5-1976.

Rødstilk

Sparsomt, men regelmessig i sommerhalvåret.

Gluttsnipe

1 ind. 7/5-1975 (J. Suul), 5 ind. 11/5-1976.

Strandsnipe

Sparsomt på vårtrekk. Enkeltindivider kan ses også sommers tid.

Storspove

Noen få par hekker trolig i området.

Småspove

1 ind. 11/5-1976.

Rugde

Enkeltindivider på kveldstrekk 16/6 og 6/7-1976.

Enkeltbekkasin

Hekker trolig på myrene på sørsiden av vatnet; min. 3 spillende ind. her 6/7-1976. Vanlig på trekk.

Kvartbekkasin

1 dødt ind. funnet høsten 1973 el. 1974 (H. J. Lysø).
3 ind. 25/9-1976. Muligens 1 ind. også 11/9-1976.

Hettemåke

Sparsomt, men regelmessig vår og sommer.

Sildemåke

Observert 2 ganger i mai/juni; ca. 60 ind. 6/6-1976.

Gråmåke

Regulær på streif i området; særlig tallrik om våren.
Max. ca. 30 ind. 25/4-1976.

Svartbak

Noen få ind. kan ses hele året.

Fiskemåke

Hekker vanlig rundt vatnet.

Makrellterne

Streifindivider kan ses hele sommerhalvåret.

De fleste ternene som er sett ved vatnet er imidlertid ikke artsbestemt og det er sannsynlig at også rødnebbterna streifer innom. Max. antall terner observert ca. 20 ind. 6/6-1976.

Grønnspekk/gråspekk

1 ind. over vatnet 11/9-1976.

Låvesvale

Hekker trolig vanlig på gårdene rundt vatnet. Noen få ind. furasjerer over vatnet.

Sandsvale

En del ind. furasjerer over vatnet.

Taksvale

Hekker trolig på gårdene rundt vatnet, men ses sjelden furasjerende over selve vatnet.

Heipiplerke

Regulær på trekk i området og kan muligens hekke på lyngområdene og heiene på sørsiden av vatnet. Bl.a. ble 1 ind. observert her 6/6-1976.

Ravn

Regelmessig på streif i området. 1 par hekket i bratthenget på sørsiden av vatnet i 1971.

Fossekal

3 ind. 18/11-1976.

Gulsanger

Min. 1 syngende ind. på sørsiden av vatnet 6/7-1976.

Møller

1 syngende ind. + 1 varslende ind. i skogen på sørsiden 6/7-1976.

Grå fluesnapper

1 ind. 16/6-1976.

Steinskvett

2 ind. på heiene på sørsiden av vatnet 9/5-1972.

Rødstjert

Hekker trolig på furumoene på sørsiden; 1 par + 1-2 ungfugl sett her 6/7-1976.

Blåstrupe

1 ungfugl 17/8-1974 (J. Suul).

Sivspurv

Vanlig rundt hele vatnet og hekker trolig.

Lappspurv

1 ♀ 7/5-1975 (J. Suul).

Sammenfatning av fuglelivet i og ved Brekkvatnet.

Grovt sett kan man si at Brekkvatnets viktigste funksjon er som rasteplass for våtmarksfugl på trekk til og fra hekkelokalitetene. Man legger spesielt merke til at en rekke arter opptrer i forholdsvis stort antall og at flere forholdsvis sjeldne og kravfulle arter er observert i eller ved vatnet. Som eksempel på siste kategori kan nevnes f.eks. dvergsvane og taffeland. For enkelte arter har vatnet andre funksjoner enn som trekklokalitet; hekking, myting etc. I oversikten nedenfor er bare arter som har direkte tilknytning til vatnet tatt med.

Vårtrekk.

Så snart isen smelter inne ved land om våren, innfinner de første andefuglene seg. Sangsvanen bruker vatnet årlig i antall opptil 5-10 individ. Stokkanda opptrer som regel i antall på 10-15 individ, mens krikkanda er noe mer fåtallig; opptil 5-10 individ. En såpass sjelden art som skjeand er observert både i 1975 og 1976; henholdsvis 1 og 3 individ. Av dykkender er kvinanda den vanligste og antall opptil ca. 25 individ er sett. Toppanda er også relativt vanlig; antall opptil 15 individ er observert.

En rekke vaderarter kan ses her på vårtrekket (se tabell). Spesielt kan nevnes enkeltbekkasinen som tiltrekkes av det bløte strandengbeltet som omkranser en stor del av vatnet; antall opptil ca. 10 individ er registrert.

Andre arter som bruker vatnet om våren er bl.a. gråmåke (opptil 20-30 individ, ofte sittende på isen) og terner som nyttiggjør seg insekttlekkingen i mai/juni (opptil ca. 20 individ er notert).

Høsttrekk.

På høsttrekket brukes vatnet av noenlunde de samme artene, men oftest er antallet da noe større. Antall stokkender har ligget på opptil 45 individ og antall krikkan på

ca. 20 individ. Sangsvanen er også om høsten årvisst; max. 11 individ. I motsetning til om våren opptrer brunnakken regelmessig i vatnet, tildels i stort antall (50-70 individ). Både toppand og bergand forekommer regelmessig opptil 5-10 individ. Kvinanda ser ut til å opptre noe mer fåtallig om høsten enn om våren; opptil 5-10 individ er notert.

Som om våren brukes også om høsten strandenga rundt vatnet som rasteplass for enkeltbekkasin; antallet kan gå opp i ca. 15 individ. Den noe sjeldnere kvartbekkasinen er også observert et par ganger.

Hekking.

Som hekkelokalitet ser ikke Brekkvatnet ut til å være særlig viktig. Det mest karakteristiske innslag er selvfølgelig canadagåsa som er utsatt i vatnet og hekker årlig; opptil 3 par. Brekkvatnet og Eidsvatnet er de eneste vatna på Fosen hvor denne arten er satt ut. Noen par stokkand hekker også årlig; i 1976 ble 2 kull påvist.

Enkeltbekkasinen er observert spillende på myrområdene på sørsiden av vatnet og hekker trolig her.

Fiskemåken hekker relativt vanlig rundt vatnet.

Av spurvefugl er sivspurven vanlig og den hekker trolig.

Streif/myting/furasjering.

En rekke arter opptrer i større eller mindre antall i hekketiden uten at de ser ut til å hekke i nærheten av vatnet. Et eksempel på dette er sildemåke hvor antall på ca. 60 individ er observert. Fiskemåken, som dessuten hekker ved vatnet, kan også ses i forholdsvis store flokker i hekketiden; opptil ca. 90 individ er registrert. En flokk tjeld på 20-25 individ er også sett. Enkeltbekkasinen som trolig hekker på myrene i nærheten av vatnet, furasjerer ofte i strandengsonen også sommers tid. Av andefuglene ser det ut til at enkelte stokkandhanner bruker vatnet som myteplass; opptil 10-15 individ er sett. Muligens bruker også toppanda vatnet til dette formål; 11 ~~38~~ 17/6-1976.

Tabell 1. Oversikt over observasjoner av våtmarksfugl i Brekkvatnet i 1976.

Art	Dato:	25/4	11/5	6/6	16-17/6	6/7	26/7	9/8	27/8	11/9	25/9	14/10	23/10
Gråhegre			6		1								2
Canadagås		8	8	9	9 ^x			9 ^x	12	19	21	22	22
Grågås		9											11
Sangsvane		4	2										1
Dvergsvane													
Gravand			1										
Stokkand		12	13	ca.10	11 ^x	7	5	2	17	ca.40	ca.45	27	27
Krikkand			2 ⁺		1		1	5		12	ca.20	3	6
Brunnakke										5	18	1	
Skjæand			3										
Grasand sp.			3										
Taffeland													2
Toppand			15		11							7	
Bergand												1	9
Kvinand		25	19								8	9	2
Siland			2										
Trane			1										
Sothøne											1		
Tjeld		2	20 ⁺		2								
Sandlo					4								
Heilo			1	1									
Vipe		9	ca.10	ca.20	10 ⁺	10 ⁺		ca.55					

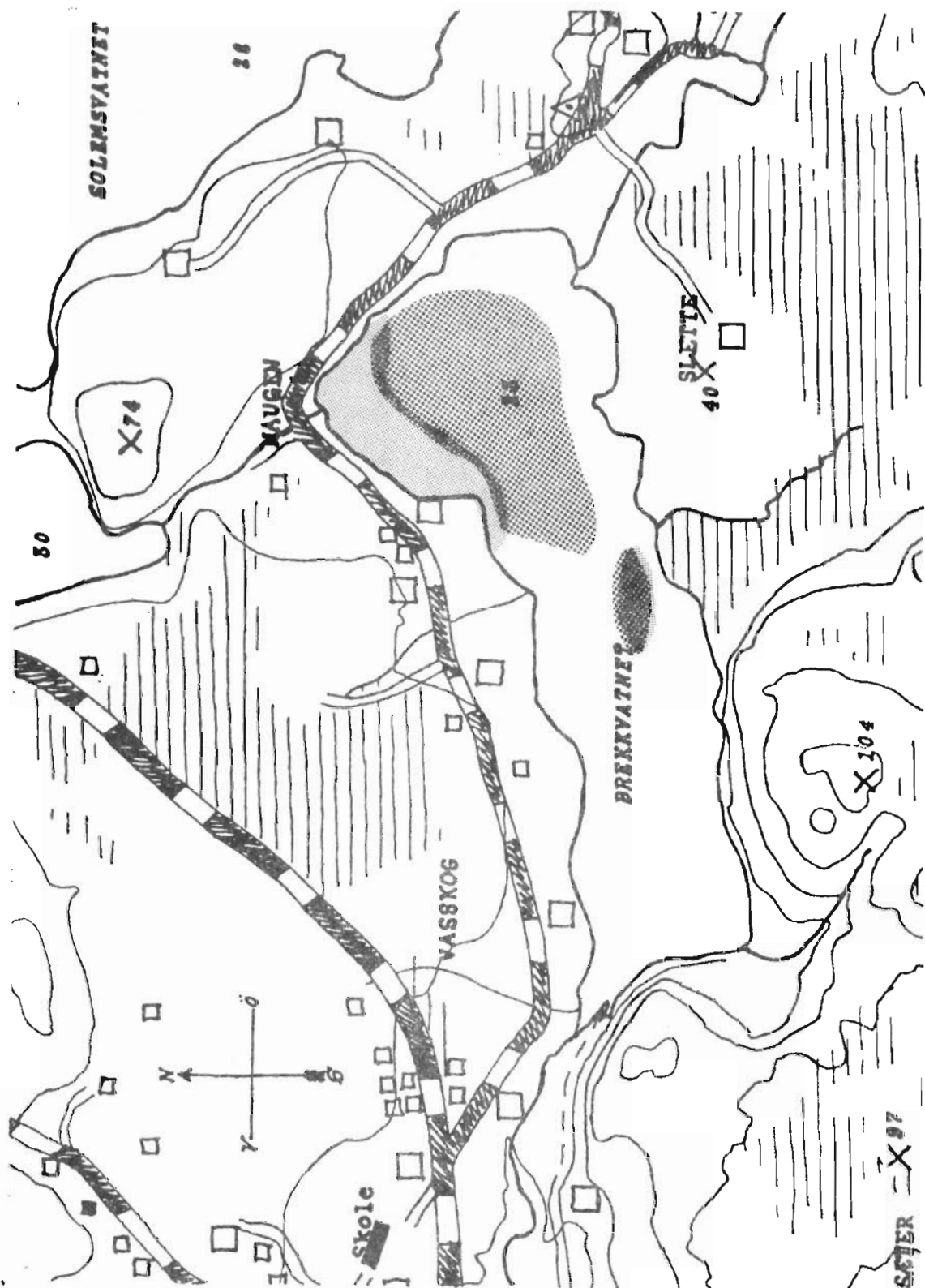
Tabell 1 forts.

Art	Dato:	25/4	11/5	6/6	16-17/6	6/7	26/7	9/8	27/8	11/9	25/9	14/10	23/10
Sotsnipe			1										
Rødstilk			1+	2		1	1						
Gluttsnipe			5										
Strandsnipe			6	1		1							
Storspove		7	3	3									
Småspove			1										
Rugde					1	1							
Enkeltebekkasin		10	5			3+	1	fl.	8	14	11	2	
Kvartbekkasin													3
Hettemåke			2	3		1							
Sildemåke				ca.60									
Gråmåke		ca.30	ca.20		fl.								
Svartbak				1		1	1	1					
Sildemåke/ svartbak			2+										
Fiskemåke		8	ca.30	ca.90		fl. ca.70							
Gråmåke/fiskemåke													2+
Makrellterne				fl.									
Terne sp.				ca.20	fl.			2					

Tegnforklaring: + : Minimum.

fl. : Flere individer, antall ikke bestemt.

x : Bare voksne fugler er tatt med.

 = Dykkand.
 = Grasand.

Figur 3. Viktige områder for ender i Brekkvatnet.

EIDSVATNET

Beskrivelse av området.

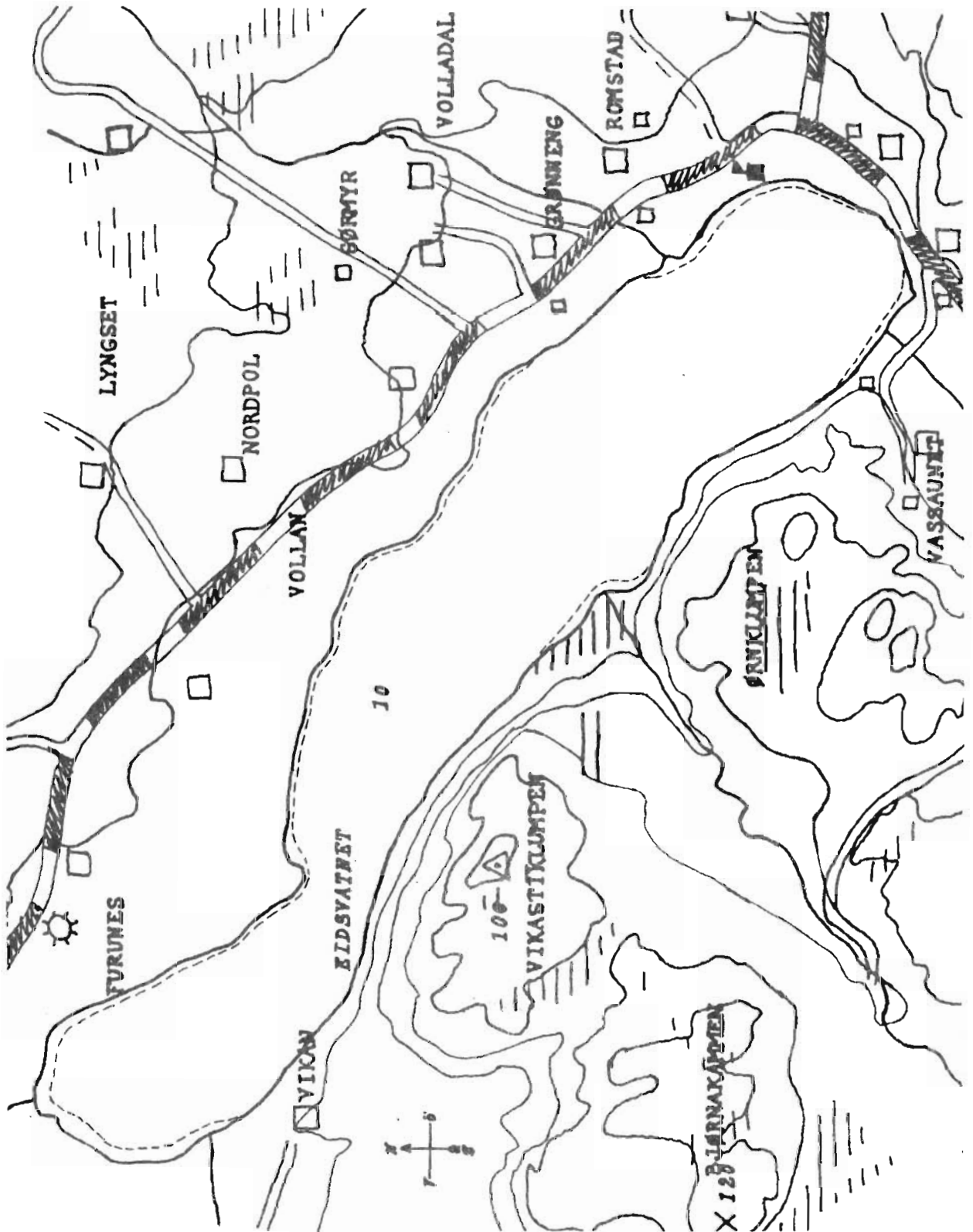
Eidsvatnet ligger i Bjugn kommune, Sør-Trøndelag, ca. 2 km sør for Botngård sentrum og ca. 1 km fra Høybakken ved Stjørnfjorden. UTM-koordinatene er 32VNR415685 omtrent midt på vatnet i den topografiske 1:50 000-serien.

Topografi, vegetasjon m.m.

Vatnet ligger 10 m.o.h., er ca. 2,2 km langt og er på det bredeste ca. 400 m. Det strekker seg fra nordvest mot sørøst og arealet er ca. 770 daa. Det meste av vatnet er meget grunt, men på vestsiden er terrenget brattere og vatnet desto dypere.

Terrenget på østsiden, sørenden og nordenden er temmelig flatt og består for det meste av dyrkamark. Bare helt ned mot vatnet finnes et smalt belte av nesten sammenhengende kantskog (or, vier) som et par steder kan oppnå en bredde på 20-30 m. Innenfor dyrkamarka finnes enkelte knauser med trevegetasjon; hovedsaklig furu. Som nevnt er terrenget på nesten hele vestsiden meget bratt og tett løvskog går helt ned til vatnet. Lenger opp overtar furua. Rundt så og si hele vatnet er det et takrørbelte som særlig i den nordlige delen er bredt og høyvokst. På den bratte vestsiden er dette naturlig nok adskillig glissent og lavvokst og mangler flere steder. Innenfor takrørsonen finnes ofte et belte med elvesnelle, sumpsivaks, forskjellige starr, gras m.m. Dette beltet er best utviklet i nordenden og går her til dels direkte over i dyrkamark uten kantskog imellom. I nordenden er det dessuten en bred sone med nøkkerose utenfor takrørsonen.

Flere mindre bekker/grøfter renner ut i vatnet mens bare en bekk går ut fra vatnet i sørenden. Denne renner ut i Stjørnfjorden.

Figur 4. Eidsvatnet. Målestokk ca. 1:9900.
----- takrørbelte.

Inngrep.

Ifølge lokalbefolkningen er det ikke så mange år siden den frodige vegetasjonen rundt vatnet begynte å utvikle seg og det er sannsynlig at Eidsvatnet er en god del påvirket av næringsstoffer fra jordbruket. Dessuten får det sikkert tilførsel av kloakk gjennom de mange bekkene/grøftene. I tillegg er det mulig at det forekommer en del utslipp fra Furunes Meieri som ligger like ved vatnet.

En høgspenninglinje går dessuten helt ned til vatnet på østsiden.

Et visst fiske etter ål og gjedde foregår.

ARTSLISTE OVER FUGLEFAUNAEN I EIDSVATNET

Tegnforklaring:

+ : sjelden, sporadisk

++ : regelmessig, men fåtallig

+++ : tallrik

R : påvist hekkende ved reirfunn eller nettopp utfløyne unger

r : antatt hekkende eller adferd som tyder på hekking

T : trekkgjest

S : streif

X : se kommentar til artslista

Gråhegre, <i>Ardea cinerea</i>	X S ++
Canadagås, <i>Branta canadensis</i>	X R +++
Grågås, <i>Anser anser</i>	X S +
Sangsvane, <i>Cygnus cygnus</i>	X T +++
Gravand, <i>Tadorna tadorna</i>	X S +
Stokkand, <i>Anas platyrhynchos</i>	X RT +++
Krikkand, <i>Anas crecca</i>	X RT +++
Brunnakke, <i>Anas penelope</i>	X T +++
Knekkand, <i>Anas querquedula</i>	X S +
Skjeand, <i>Anas clypeata</i>	X T ++
Toppand, <i>Aythya fuligula</i>	X ST +++
Bergand, <i>Aythya marila</i>	X T +++
Havelle, <i>Clangula hyemalis</i>	X T ++
Kvinand, <i>Bucephala clangula</i>	X RT +++
Lappfiskand, <i>Mergus albellus</i>	X T +
Siland, <i>Mergus serrator</i>	X T +
Hønsehauk, <i>Acciper gentilis</i>	X S +
Spurvehauk, <i>Acciper nisus</i>	X S +
Orrfugl, <i>Lyrurus tetrix</i>	X S +
Sothøne, <i>Fulica atra</i>	X R +++
Tjeld, <i>Haematopus ostralegus</i>	X r ++
Sandlo, <i>Charadrius hiaticula</i>	X S +
Heilo, <i>Pluvialis apricaria</i>	X ST +(+)

Vipe, <i>Vanellus vanellus</i>	X rT	+++
Brushane, <i>Philomachus pugnax</i>	X T	++(+)
Rødstilk, <i>Tringa totanus</i>	X r	++
Gluttsnipe, <i>Tringa nebularia</i>	X T	+
Strandsnipe, <i>Tringa hypoleucos</i>	X T	++
Storspove, <i>Numenius arquata</i>	X r	++
Rugde, <i>Scolopax rusticola</i>	X T	+
Enkeltbekkasin, <i>Gallinago gallinago</i>	X T	+++
Kvartbekkasin, <i>Lymnocyptes minimus</i>	X T	+(+)
Dvergmåke, <i>Larus minutus</i>	X S	+
Hettemåke, <i>Larus ridibundus</i>	X S	+++
Sildemåke, <i>Larus fuscus</i>	X S	++
Gråmåke, <i>Larus argentatus</i>	X S	+++
Svartbak, <i>Larus marinus</i>	X S	++
Fiskemåke, <i>Larus canus</i>	X rT	+++
Makrellterne, <i>Sterna hirundo</i>	X T	+++
Rødnebbterne, <i>Sterna paradisea</i>	X ST	+++
Ringdue, <i>Columba palumbus</i>	r	+(+)
Tårnseiler, <i>Apus apus</i>	X S	+
Grønnspekk, <i>Picus viridus</i>	X S	+
Sandsvale, <i>Riparia riparia</i>	X R	+++
Låvesvale, <i>Hirundo rustica</i>	X r	+++
Taksvale, <i>Belichon urbica</i>	X r	+++
Sanglerke, <i>Alauda arvensis</i>	r	+++
Heipiplerke, <i>Anthus pratensis</i>	T	++
Linerle, <i>Motacilla alba</i>	r	+++
Stær, <i>Sturnus vulgaris</i>	RT	+++
Skjære, <i>Pica pica</i>	R	+++
Kråke, <i>Corvus corone</i>	R	+++
Ravn, <i>Corvus corax</i>	X S	++
Gjerdessmette, <i>Troglodytes troglodytes</i>	r	++
Jernspurv, <i>Prunella modularis</i>	T	+(+)
Sivsanger, <i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	X r	++(+)
Gulsanger, <i>Hippolais icterina</i>	X r	+
Hagesanger, <i>Sylvia borin</i>	X r	+(+)
Munk, <i>Sylvia atricapilla</i>	X r	+(+)

Tornsanger, <i>Sylvia communis</i>	r	++(+)
Løvsanger, <i>Phylloscopus trochilus</i>	r	+++
Gransanger, <i>Phylloscopus collybita</i>	r	+++
Hagefluesnapper, <i>Ficedula hypoleuca</i>	X r	+
Buskskvett, <i>Saxicola rubetra</i>	r	++
Rødstrupe, <i>Erithacus rubecula</i>	T	+(+)
Gråtrost, <i>Turdus pilaris</i>	RT	+++
Svarttrost, <i>Turdus merula</i>	S	+(+)
Rødvingetrost, <i>Turdus iliacus</i>	rT	+++
Måltrost, <i>Turdus philomelos</i>	r	+++
Løvmeis, <i>Parus palustris</i>	r	++
Granmeis, <i>Parus montanus</i>	X S	+
Blåmeis, <i>Parus caeruleus</i>	r	++
Kjøttmeis, <i>Parus major</i>	r	++(+)
Gråspurv, <i>Passer domesticus</i>	r	+++
Bokfink, <i>Fringilla coelebs</i>	rT	+++
Bjørkefink, <i>Fringilla montifringilla</i>	T	+++
Grønnsisik, <i>Carduelis spinus</i>	X T	+
Bergirisk, <i>Acanthis flavirostris</i>	ST	+++
Gråsisik, <i>Acanthis flammea</i>	ST	+++
Gulspurv, <i>Emberiza citrinella</i>	r	+++
Sivspurv, <i>Emberiza schoenicus</i>	X R	+++

Lista omfatter ialt 81 arter; derav er 78 registrert under undersøkelsene i 1976.

Navngivingen i artslista er i overensstemmelse med de siste retningslinjer fra Norsk navne- og sjeldenhetskomite for fugler (NNSK) (Ree 1976). Følgende arter i lista har forandret navn:

Gråhegre tidligere hegre
Tårnseiler tidligere tårnsvale
Sanglerke tidligere lerke
Hagefluesnapper tidligere svart-kvit fluesnapper

Kommentarer til artslista.

Gråhegre

Opptrer regelmessig i området så lenge vatnet er åpent, oftest 1-3 ind. tilsammen.

Canadagås

Utsatt i vatnet og min. 1 par hekker årlig. 5 ind. holdt til her hele sommeren 1976, men bare 1 par hekket. 1 unge kom på vingene. 2 par hekket i 1975 (J. Suul).

Grågås

1 ind. 6/6-1976 og 1 ind. 18/11-1976.

Sangsvane

Regelmessig i trekketidene; særlig om våren i stort antall. Opptil ca. 70 ind. ble sett samtidig våren 1976 (R. Smedseng); visstnok unormalt mange.

Gravand

2 ind. 17/6-1976. Dessuten observert 23/5-1976 (R. Smedseng).

Stokkand

Vanlig hele året så lenge vatnet er åpent. Hekker årlig; min. 3 kull i 1976. Inntil 40-50 ind. myter i vatnet. I trekketidene inntil 30-40 ind.

Krikkand

Kull på 3 unger 5/7-1976. Ellers regulær på trekk; opptil 30-40 ind. Noen få ind. oversomret i 1976.

Brunnakke

Regelmessig på høsttrekk; max. 14 ind. 25/9-1976. Dessuten 3 ind. 22/4-1974 (J. Suul).

Knekkand

1 ♂ 6/6-1976. R. Smedseng observerte 1 ♂ allerede 28/4 samme år; trolig samme individ.

Skjeand

Ser ut til å opptre regelmessig, men sparsomt, på vårtrekk: 1 par 5/5-1974, 1 par 4/5-1975, 1 par 7/5-1975 (J. Suul), 1 ♂ 11/5-1976, notert 23/5-1976 (R. Smedseng), 1 ♂ 6/6-1976. Dessuten 2 ♀-fargete ind. 27/8-1976.

Toppand

Vänlig i trekketidene; opptil 40-50 ind. Enkelte ♂♂ myter i vatnet.

Bergand

Trolig regelmessig på høsttrekk; max. 28 ind. 23/10-1976. Sporadisk på vårtrekk.

Havelle

Trolig regelmessig, men sparsom, trekkgjest både vår og høst; 1-3(5) ind.

Kvinand

Har gjort hekkforsøk i holk ved vatnet (R. Smedseng). Ellers meget tallrik på trekk, særlig om høsten. Max. ca. 190 ind. 23/10-1976. Enkelte ♂♂ myter i vatnet.

Lappfiskand

1 ♂ i overgangsdrakt 14/10-1976.

Siland

1 ♀ 8/5-1974 (J. Suul).

Hønsehauk

1 ind. 23/10-1976.

Spurvehauk

1 ind. 25/9-1976. I tillegg ble en ubestemt hønsehauk/spurvehauk sett 11/9-1976.

Orrfugl

1 ♀ registrert i nærheten av vatnet 6/5-1976 (R. Smedseng).

Sothøne

Hekker trolig årlig i nordenden av vatnet. 2 par sommeren 1969, 1 reirfunn (S. Haftorn 1971). Bestanden har ifølge R. Smedseng vist en økende tendens de siste åra; 4 par ble observert i 1976. I 1976 ble ingen sikre hekkefunn gjort, men 2 ungfugler ble sett 27/8. Reirfunn ble gjort senest i 1974 (R. Smedseng).

Tjeld

Sparsomt, men regelmessig i området i sommerhalvåret. Hekker trolig på dyrkamarka rundt vatnet.

Sandlo

3 ind. 6/6-1976.

Heilo

Sparsomt på trekk/streif.

Vipe

Noen par hekker trolig på dyrkamarka rundt vatnet. Flokker på 10-20 ind. holder dessuten til her i sommerhalvåret. Ca. 100 ind. observert 16/6-1976.

Brushane

Trolig regelmessig på høsttrekk i antall opptil 20-30 ind.

Rødstilk

Sparsomt, men regelmessig i sommerhalvåret. Oppførsel som kunne tyde på hekking 5/7-1976.

Gluttsnipe

1 ind. 11/5-1976.

Strandsnipe

Sparsomt, men regelmessig på trekk.

Storspove

Noen par hekker sannsynligvis på dyrkamarka rundt vatnet.

Rugde

1 ind. 15/9-1974, observert 9/11-1976 (R. Smedseng).

Enkeltebekkasin

Regulær på trekk; opptil 30-40 ind. tilsammen.

Kvartbekkasin

Min. 1 ind. 25/9-1976, 4 ind. 23/10-1976.

Dvergmåke

1 ungfugl 6/6-1976.

Hettemåke

Regelmessig streif i området; max. ca. 20 ind.
6/6-1976.

Sildemåke

Observerert 2 ganger i mai/juni; 44 voksenfugler +
ubestemt antall ungfugler 11/5-1976.

Gråmåke

Regelmessig streif i området; særlig tallrik om våren.
Max. 57 voksenfugler + ubestemt antall ungfugler 11/5-1976.

Svartbak

Noen få streifindivider kan ses hele året.

Fiskemåke

Hekker trolig vanlig rundt vatnet. Svært vanlig om
våren; ca. 1000 ind. ble sett 25/4-1976.

Makrellterne

Vanlig på vårtrekk.

Rødnebbterne

Vanlig på vårtrekk. Enkelte ind. er også registrert
senere på sommeren.

De fleste ternene som er registrert ved vatnet er i-

midlertid ikke bestemt til art; det er derfor sannsynlig at også makrellterna streifer innom sommers tid. På vårtrekket i månedsskiftet mai/juni kan store mengder terner ses over vatnet; 2-300 ind. observert 6/6-1976. Årsaken til dette er trolig de store insektmengdene som klekkes i vatnet på denne tiden. Iflg. R. Smedseng har antall terner i mai/juni økt betydelig de siste åra.

Tårnseiler

Observervert 26/7-1976.

Grønnspekk

1 ind. 14/10-1976.

Sandsvale

Hekker i en bekkekant på sørsiden av vatnet (R. Smedseng). Furasjerer vanlig over vatnet.

Låvesvale

Hekker trolig vanlig på gårdene rundt vatnet. Furasjerer sammen med de andre svalene i området.

Taksvale

Hekker trolig vanlig på gårdene rundt vatnet. Furasjerer vanlig over vatnet.

Ravn

Regelmessig streif i området utenom hekketida; max. 6 ind. 11/9-1976.

Sivsanger

Eidsvatnet ser ut til å være fast tilholdssted for arten og mye tyder på at den hekket her i 1976. Følgende observasjoner er gjort: 1 syngende ind. 11/6-1975, 2 syngende ind. + 1 ind. sammen med en av disse 6/6-1976, 7 syngende ind. natta til 17/6-1976, 3 ind. 5/7-1976, 2 ind. derav min. 1 ungfugl 9/8-1976, 1 ind. 27/8-1976.

Gulsanger

1 syngende ind. 17/6-1976.

Hagesanger

Min. 1 syngende ind. 16-17/6-1976, 1 ind. 27/8-1976.

Munk

Min. 1 syngende ind. 16-17/6-1976, observert 10/8-1976 (R. Smedseng).

Hagefluesnapper

Min. 1 syngende ♂ 16-17/6-1976.

Granmeis

2 ind. 25/9-1976.

Grønnsisik

Registrert 25/9-1976.

Sivspurv

Vanlig hekkefugl rundt hele vatnet.

Sammenfatning av fuglelivet i og ved Eidsvatnet.

Eidsvatnet har nok sin viktigste funksjon som rasteplass for våtmarksfugl på trekk og streif til og fra hekkplassene. Iøynefallende i denne sammenheng er det store antall kvinand, toppand og bergand, men også andre arter er representert i forholdsvis stort antall. Dessuten opptrer endel sjeldne og kravfulle arter enkeltvis eller i mindre antall. Men Eidsvatnet har i motsetning til Brekkvatnet også en ganske betydelig funksjon som hekkelokalitet.

Ellers brukes vatnet som myteplass av endel arter, spesielt stokkand, og furasjeringsområde for blant annet endel måker og terner.

I oversikten nedenfor nevnes bare de fugler som er direkte knyttet til vatnet.

Vårtrekk.

En rekke arter bruker vatnet som rasteplass under vårtrekket. Isen går opp langs breddene i april-mai (noen ganger tidlig i april) og da ankommer de første våtmarksfuglene; sangsvane, stokkand, krikkand, kvinand, enkeltbekkasin og fiskemåke. Sangsvana er observert i et antall på opptil ca. 70 individ (R. Smedseng 1976). Storparten av den stokkanda som ankommer ser ut til å bli i vatnet og representerer derfor sannsynligvis hekkebestanden. Krikkanda og kvinanda derimot er tilstede i et ganske stort antall i april-mai, men bare få individer observeres utover sommeren.

Flere vadere er observert på vårtrekket, men bare enkeltbekkasinen i større antall. Opptil 20 individ er sett i slutten av april når strandengbeltet omkring store deler av vatnet er blitt bart.

Fiskemåken er nok den som dominerer bildet på denne tida (ca. 1000 individ 25/4-1976).

Et typisk innslag i vatnet fra begynnelsen av mai og et par uker utover, er toppanda. Opptil 25 individ er observert. På samme tid og utover til juni er noen få individ

(1-2) skjeand sett både i 1974, -75 og -76. I mai er det også en god del gråmåke og sildemåke som furasjerer i vatnet.

Høsttrekk.

Høsttrekket er kanskje vel så interessant som vår-trekket. Få sangsvaner kommer innom (bare 3 individ observert høsten 1976; 14/10), men av ender er det et betydelig større antall som bruker vatnet da. Brunnakken og berganda som sjelden observeres tidligere på året utgjør et markert innslag. Ca. 10-20 brunnakker er tilstede i siste halvdel av september mens berganda kommer først i oktober (28 individ 23/10-1976). Berganda sammen med toppanda, kvinanda, stokkanda og delvis krikkanda holder seg i vatnet til det fryser på (ca. november). Krikkanda har likevel trekktoppen sin i september med 30-40 individ, bare noen få individ påtreffes etter denne tid.

I antall er det kvinanda som dominerer med opptil 200 individ ut i oktober, men også toppanda er en karakterfugl for høsttrekket med et antall på 40-50 individ. Innslaget av stokkand er størst i slutten av oktober med 30-40 individ.

Av vadere er det brushane og enkeltbekkasin som er typisk for høsttrekket. Opptil 20-30 individ av brushane er tilstede i august-september, men senere utover høsten er enkeltbekkasinen den eneste vaderen ved Eidsvatnet med opptil 40 individ. I 1976 ble det dessuten gjort 5 observasjoner av kvartbekkasin (4 individ 14/10-1976).

I september-oktober er det også et trekk av ung fiskemåke; 50-60 individ 14/10-1976.

Hekking.

Eidsvatnet er ved siden av å være trekk- og myte-lokalitet, også en viktig hekkelokalitet. Av arter som er direkte knyttet til vatnet, er 7 påvist hekkende og 3 antatt hekkende. Av påvist hekkende fugler er canadagås (utsatt), stokkand, krikkand, kvinand, sothøne, sandsvale og sivspurv. Det er først og fremst bukta i nordenden som fungerer som hekkelokalitet.

Canadagåsa er som i Brekkvatnet, utsatt. Minimum et par hekker årlig (2 par i 1975, 1 par i 1976). Stokkanda hekker også årlig. I 1976 ble minimum 3 kull observert. Av krikkand ble et kull påvist i 1976. Kvinanda har gjort hekkeforsøk i en holk ved vatnet (R. Smedseng).

Sothøna hekker også trolig årlig i nordenden av vatnet. Siste hekkefunn er gjort i 1974 (R. Smedseng). I 1976 ble 4 par observert og 2 ungfugler (27/8-1976).

Sandsvala hekker i en bekkekant på sørsiden av vatnet (R. Smedseng). Sivspurven er vanlig rundt hele vatnet. Hekking påvist i 1976.

Rødstilk, fiskemåke og sivsanger er antatt hekkende. Rødstilken forekommer sparsomt med regelmessig. Endel par fiskemåker forekommer fast hele sommerhalvåret og hekker trolig. Syngende hanner av sivsanger er observert ved endel anledninger, første gang 11/6-1975. I 1976 ble hele 7 syngende hanner observert (17/6). Det er også observert en ungfugl (9/8-1976).

Streif/myting/furasjering.

En rekke arter søker næring i og ved Eidsvatnet sommers tid uten å hekke der. Spesielt i juni er det observert mye makrell- og rødnebbterne (2-300 individ 6/6-1976) på næringsstreif, men også endel hettemåke furasjerer i vatnet på samme tid (ca. 20 individ 6/6-1976). I tillegg til den faste fiskemåkebestanden er det vanlig å se mindre flokker på næringssøk utover sommeren. Det er også et ganske bra innslag med taksvale og låvesvale på insektsøk over vassflata.

Endel mytende stokkand holder til fast i vatnet hele sommeren (mellom 20-50 individ til slutten av august). Også endel mytende toppand (fra 8 til 13 individ) ble observert i 1976 fra slutten av juli og utover til trekktiden. Noen få hanner oversomret også samme år.

Ved en anledning sommeren 1976 (16/6) ble det observert ca. 100 vipere ved vatnet; fast bestand er omkring 10-20 individ.

Tabell 2. Oversikt over observasjoner av våtmarksfugl i Eidsvatnet i 1976.

Art	Dato:	25/4	11/5	6/6	16-17/6	5/7	26/7	9/8	27/8	11/9	25/9	14/10	23/10
Gråhegre			3	2	1	1							
Canadagås		2	4	5	5 ^x	5 ^x	3 ^x	3 ^x		2	1	2	1
Grågås				1									
Sangsvane		51										3	
Gravand					2								
Stokkand		17	8	10 ^x	14 ^x	ca.20 ^x	ca.45	39	39	13	10	12	36
Krikkand		24	6	6	6	4 ^x	1	2	2	32	ca.35	2	2
Brunnakke										6	14	2	
Knekkand				1					2				
Skjeand			1	1						ca.10	6		
Grasand sp.													
Toppand			25	4	4	3	8	13	11	8	15	21	45
Bergand								1			1	14	28
Havelle			2							3	3		1
Kvinand		32	29	6		3	1	3	10	ca.30	ca.55	ca.140	ca.190
Lappfiskand												1	
Dykkand sp.							3						
Sothøne			2	5	5	3		4	4	1	3		3
Tjeld		4	3	2+	2	2							
Sandlo				3									
Heilo				5						1			

Tabell 2 forts.

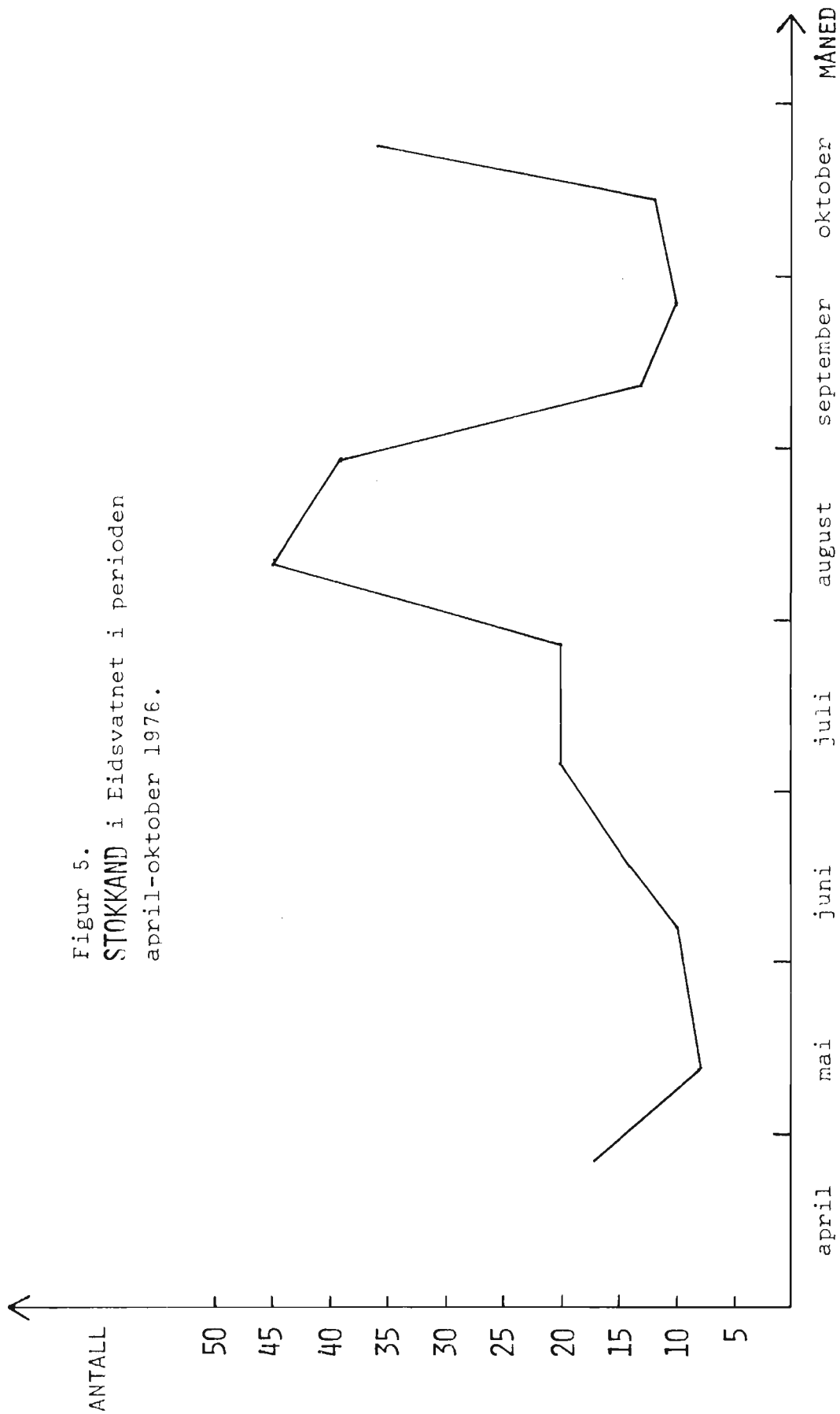
Art	Dato:	25/4	11/5	6/6	16-17/6	5/7	26/7	9/8	27/8	11/9	25/9	14/10	23/10
Vipe		10	6	ca.10	ca.100		1	17		ca.15	6		
Brushane			4	1	4+	1							
Rødstilk			1					6					
Gluttsnipe			1										
Strandsnipe			1										
Storspove			6	4	fl.	fl.							
Enkeltbekkasin		18					3	1	6	ca.20	36	11	8
Kvartbekkasin											1		4
Dvergmåke				1									
Hettemåke		5	6	ca.20	4+				1		4		
Sildemåke			44	fl.									
Gråmåke		ca.10	57	fl.					3	fl.	2+	3	2+
Sildemåke/grå- måke juv.			88										
Svartbak						2+							
Fiskemåke		ca.1000	fl.	fl.	fl.	fl.	fl.		2	fl.	ca.20	ca.55	5+
Makrellterne				fl.									
Rødnebbterne				fl.	fl.	fl.							
Terne sp.				fl.	fl.	fl.							
				2-300									

Tegnforklaring: + : Minimum.

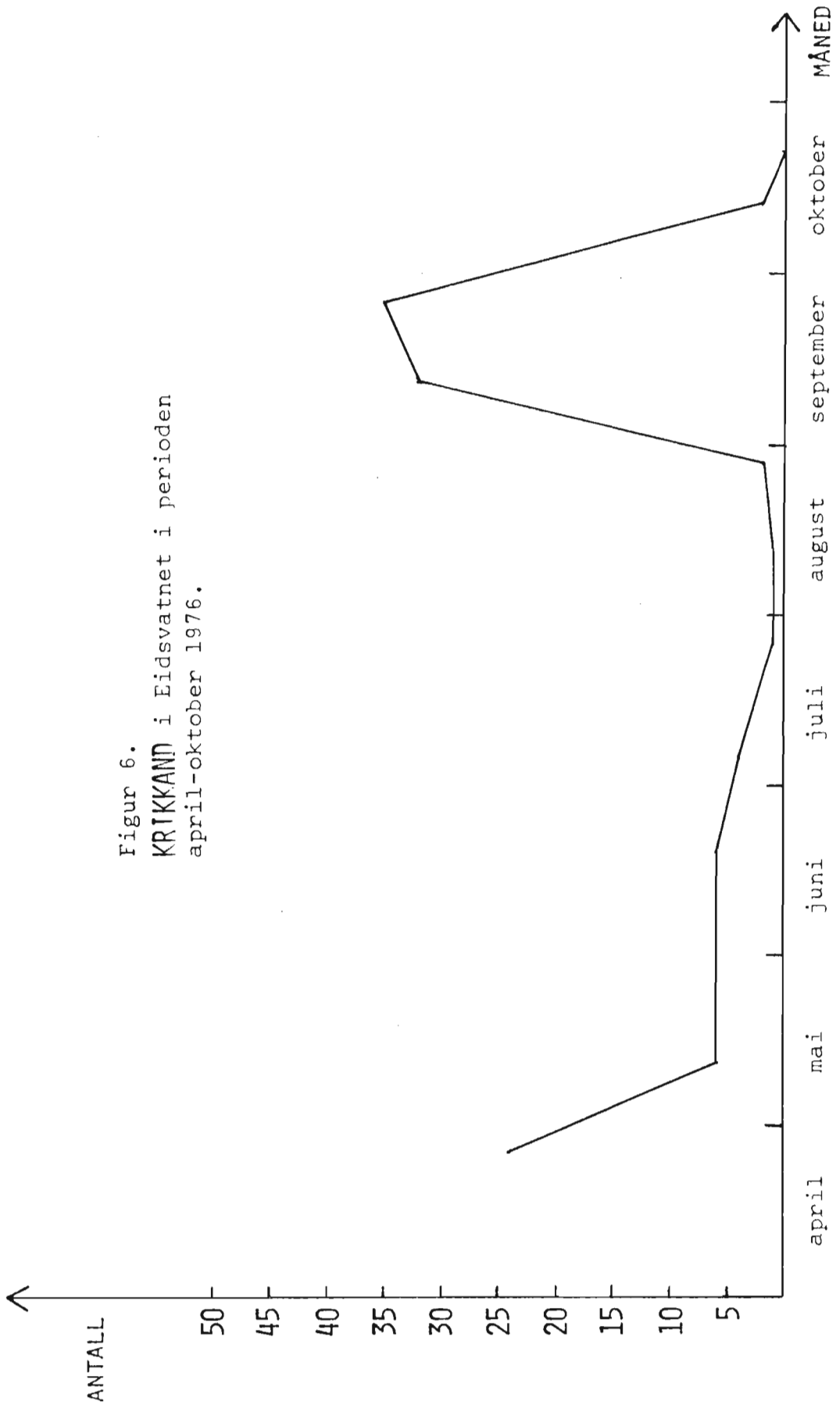
fl. : Flere individer, antall ikke bestemt.

x : Bare voksne fugler er tatt med.

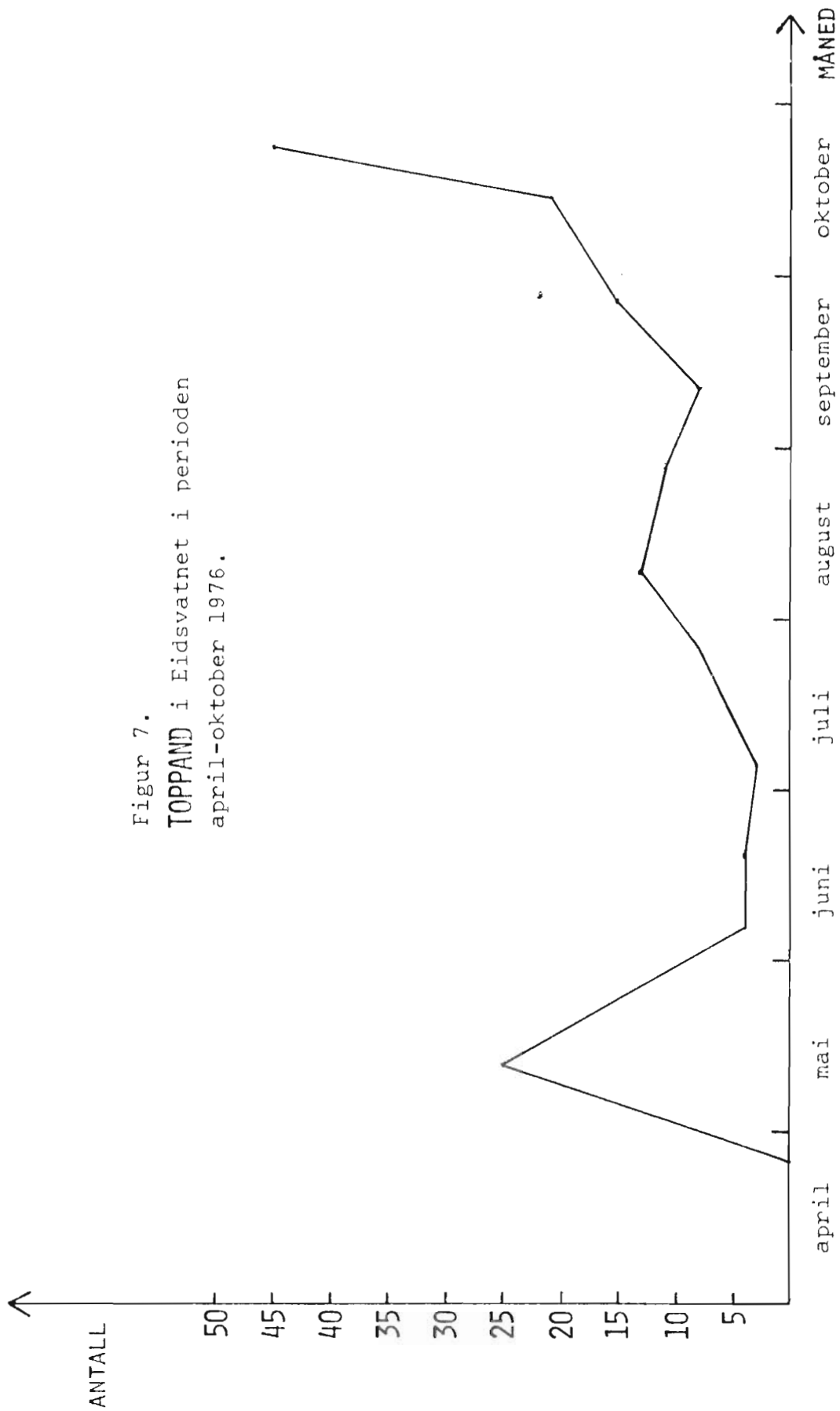
Figur 5.
STOKKAND i Eidsvatnet i perioden
april-oktober 1976.

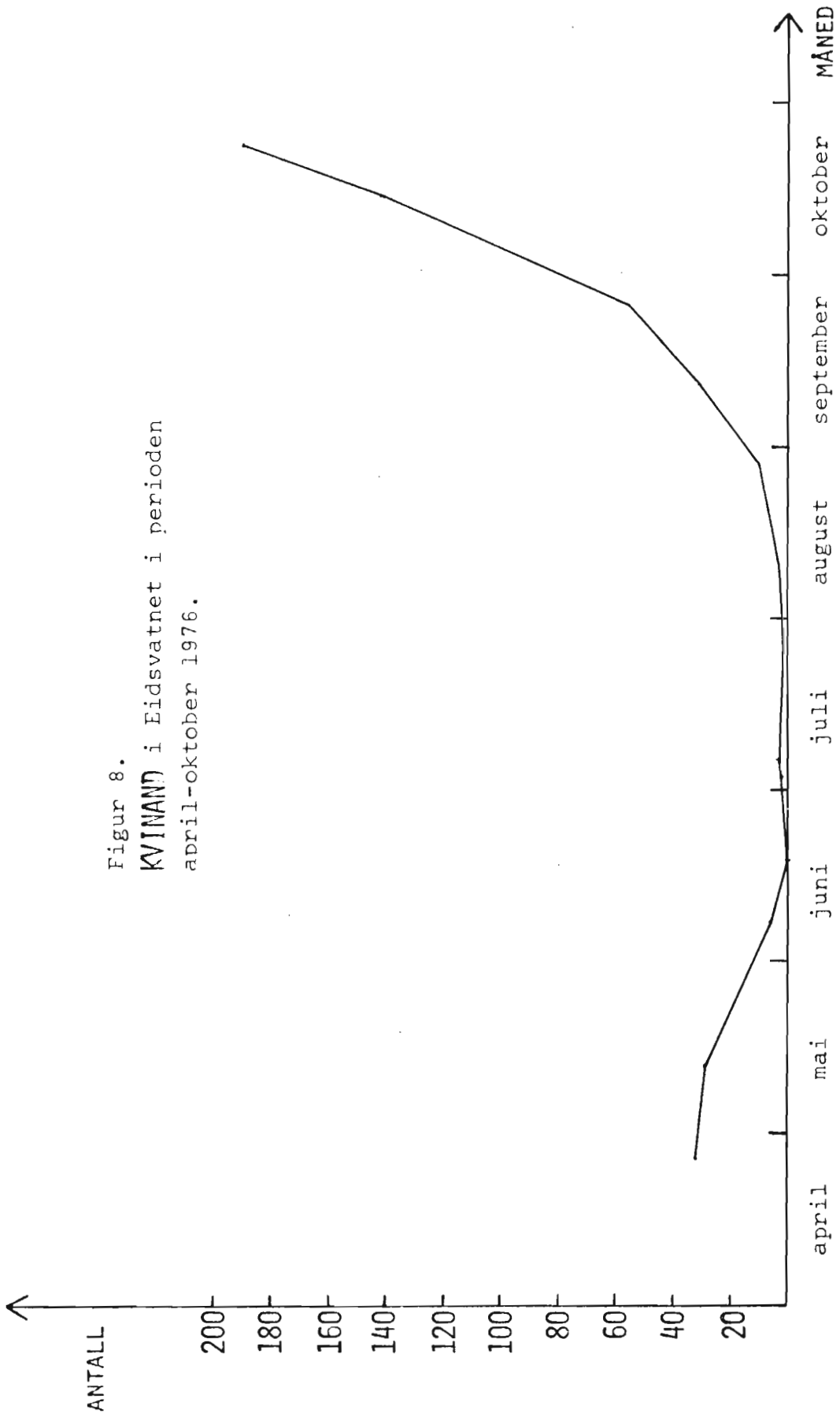
Figur 6.
KRIKKAND i Eidsvatnet i perioden
april-oktober 1976.

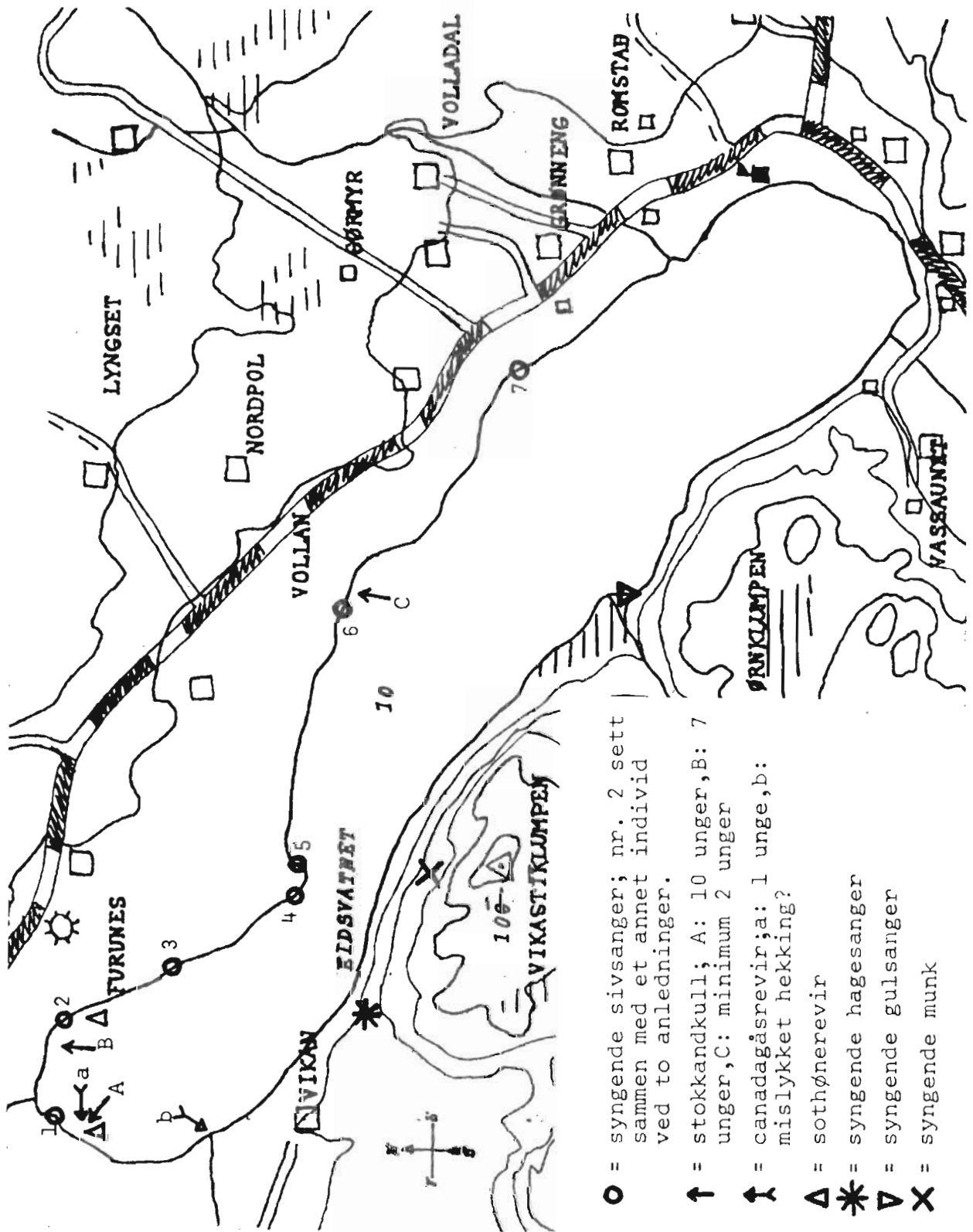

Figur 7.
TOPPAND i Eidsvatnet i perioden
april-oktober 1976.

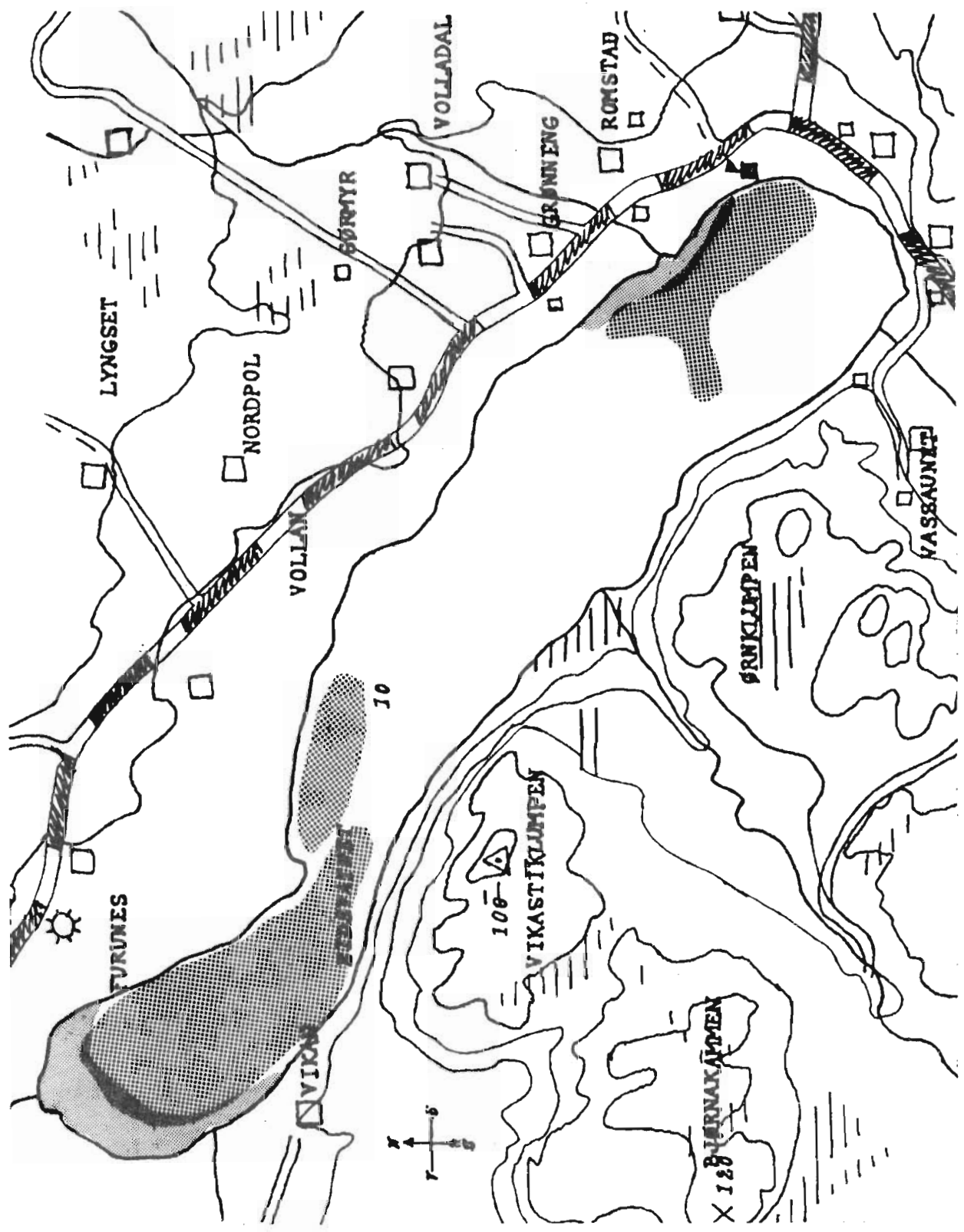
Figur 8.
KVINAND i Eidsvatnet i perioden
april-oktober 1976.

- = syngende sivsanger; nr. 2 sett sammen med et annet individ ved to anledninger.
- ↑ = stokkandkull; A: 10 unger, B: 7 unger, C: minimum 2 unger
- ↑ = canadagåsrevir; a: 1 unge, b: mislykket hekking?
- △ = sothønerrevir
- * = syngende hagesanger
- ▽ = syngende gulsanger
- × = syngende munk

Figur 9. Revirkart for en del arter i Eidsvatnet 1976; nedtegnet 17. juni.

☒ = Dykkand.
☑ = Grasand.

Figur 10. Viktige områder for ender i Eidsvatnet.

KONKLUSJON.

Som det framgår av hovedartslista er fuglefaunaen i både Brekkvatnet og Eidsvatnet meget artsrik og variert; 84 arter er registrert i og ved Brekkvatnet og 81 arter i og ved Eidsvatnet. Dette er høye tall for ferskvannsbiotoper i Trøndelag, særlig når man tar i betraktning at de to vatna først de siste par åra er blitt kjent blant ornitologer. Før 1976 er det gjort bare sporadiske besøk og ingen fullstendige feltundersøkelser er foretatt. For Eidsvatnets del er det stort sett bare nordenden som tidligere er besøkt. Vatnas kvalitet går også tydelig fram av de store antall som er registrert av enkelte arter samt de mange sjeldne og kravfulle artene som er observert. Særlig Eidsvatnet peker seg ut både som hekkelokalitet og trekklokalitet, mens Brekkvatnet først og fremst fungerer som trekklokalitet.

Det bør her bemerkes at årsaken til at disse vatna trekker til seg så mye fugl som de gjør, er den frodige vegetasjonen rundt vatna. Den rike vegetasjonen er igjen resultatet av gjødsling og avrenning fra jordbruksområdene omkring.

Begge vatna må betraktes som viktige komponenter i det store våtmarkssystemet i utløpet av Trondheimsfjorden; dette omfatter gruntvannsområdene utenfor Ørlandet samt flere ferskvatn i Agdenes/Ørland/Bjugn.

Ved disponering av arealet rundt vatna er det meget viktig at det ikke blir foretatt inngrep som endrer den tilstanden vatna er i i dag. Det er her av vesentlig betydning at all skjermende kantskog får stå uberørt. Dette fordi denne utgjør en viktig hekkebiotop for småfugl og også fordi den skjerner selve vatnet mot forstyrrelse fra f.eks. jordbruksvirksomhet o.l. Ny bebyggelse eller annen anleggsvirksomhet bør ikke foregå helt ned til vatna; dette gjelder også båtnaust o.l. Grøfting utover det som allerede er foretatt, bør også unngås.

I Eidsvatnet er det svært viktig at bukta i nordenden blir forstyrret minst mulig i hekkesesongen. Det henstilles

derfor til småbåteiere at de legger båtene utenfor dette viktige hekkeområdet. Også under trekketidene er det dette området som samler størst antall fugl, og forstyrrelser bør også da i størst mulig grad unngås.

Det har dessuten vært en del snakk om å senke vannstanden i Eidsvatnet slik at man får tørrlagt store områder, særlig i nordenden. Dette vil selvsagt få katastrofale følger for fuglefaunaen i vatnet, både med hensyn til trekk og hekking.

LITTERATUR

- Haftorn, S. 1971. *Norges Fugler*. Universitetsforlaget. Oslo 1971.
- Norsk Zoologisk Forening. 1976. Nordiske dyrenavn med tilhørende latinske navn. A. Virveldyr ajourført pr. 1/10-1976. *Fauna* 4: 26-41.
- Suul, J. 1974. Ornitologiske undersøkelser i Rusasetvatnet, Ørland kommune, Sør-Trøndelag. *K. norske Vidensk. Selsk. Mus. Rapport, Zoologisk Serie* 1974 - 15: 32 s.

